

**FITXA IDENTIFICATIVA****DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 33257
Nom: Pensament crític
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1012 - Grau en Filosofia	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1012 - Grau en Filosofia	Pensament Crític	BÀSICA

COORDINACIÓ

CLARAMONTE SANZ VICENTE MANUEL

RESUM

L'assignatura farà un recorregut històric sobre el pensament crític, centrant-se en l'origen i desenvolupament de les eines d'anàlisi del llenguatge i les argumentacions. Analitzarem les estratègies retòriques que influeixen en els nostres intercanvis argumentatius i els processos de pensament que ens condueixen a prendre decisions i tots els elements (creences, biaixos cognitius, pressió social, etc.) que hi intervenen. Finalment, mostrarem la importància del pensament crític respecte a diversos problemes ètics i socials.

CONEIXEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No és necessari cap requisit previ per a l'estudi i comprensió de la matèria

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE



Adquirir la capacitat per plantejar i resoldre problemes, així com de prendre decisions, en un temps limitat.

Apreciar l'autonomia i la independència de judici.

Estimar positivament el pensament original i creatiu.

Identificar i avaluar amb claredat i rigor els arguments presentats en textos o exposats oralment.

Identificar les qüestions de fons que subjauen a qualsevol tipus de debat.

Que els estudiants hagen desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

Que els estudiants puguen transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseïsquen les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants tinguen la capacitat de reunir i d'interpretar dades rellevants (normalment, dins la seua àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguen una reflexió sobre assumptes rellevants d'índole social, científica o ètica.

Saber aplicar els coneixements adquirits per aclarir o resoldre determinats problemes aliens al propi àmbit de coneixement.

Saber treballar en equip evitant la discriminació per raons de gènere.

Ser capaç d'aprenentatge autònom.

Ser capaç d'innovació i creativitat.

Tenir capacitat d'aplicar els coneixements en la pràctica.

Tenir capacitat de crítica i autocrítica.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. LLENGUATGE I ARGUMENTACIÓ FILOSÒFICA

1. Noció de llenguatge en l'assignatura.
2. Les tres dimensions del llenguatge.
3. Llenguatge formal i informal: Lògica formal i informal.
4. Oracions i enunciats.
5. Enunciats descriptius i enunciats normatius.



2. INFERÈNCIES I RAONAMENTS

1. Inferència i raonament. Concepte.
2. Tipologia de raonaments: demostratius i no demostratius.
3. Deducció.
4. Inducció.
5. Validesa i veritat o falsedat del raonament.

3. TIPOLOGIA D'INFERÈNCIES (I): INFERÈNCIES IMMEDIATES

1. La proposició categòrica.
2. Tipologia d'inferències: mediates i immediates.
3. Inferències immediates: oposició, conversió i obversió

4. TIPOLOGIA D'INFERÈNCIES (II): INFERÈNCIES MEDIATES

1. Inferències mediates: el sil·logisme categòric de forma típica i la seva estructura.
2. Mode i figura: forma.
3. Caràcters i regles o axiomes.
4. El sil·logisme compost o polisil·logisme.

5. ELEMENTOS BÁSICOS DEL LENGUAJE FORMAL

1. Símbolos i regles.
2. Predicación.
3. Principio de bivalencia: verdad y falsedad.
4. Composición de enunciados. Conectores.
5. Funciones veritativas y tablas de verdad.
6. Cuantificación de enunciados. Cuantificadores.

6. FAL·LÀCIES

1. Concepte.
2. Tipologia.
3. Anàlisi de certs tipus de fal·làcies.

1. Nocions introductòries.
2. Regles bàsiques d'introducció i eliminació: negació, conjunció, disjunció, implicació i coimplicació.
3. Regles derivades: negació, conjunció, disjunció i implicació.
4. Regles addicionals.
5. Regles d'interdefinició.



7. DEDUCCIÓ NATURAL

1. Nocions introductòries.
2. Regles bàsiques d'introducció i eliminació: negació, conjunció, disjunció, implicació i coimplicació.
3. Regles derivades: negació, conjunció, disjunció i implicació.
6. Regles de De Morgan.
7. Metaregla d'intercanvi o reemplaçament.

8. DEDUCCIÓ QUANTIFICACIONAL

1. Nocions introductòries.
2. Regles bàsiques d'introducció i eliminació: generalitzador i particularitzador.
3. Regles derivades: definició i negació del generalitzador i del particularitzador; intercanvi.
4. Regles de distribució.
5. Regles de descens quantificacional i de mutació de variable lligada.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Tutories	5,00
Teoria	30,00
Pràctiques a l'aula	15,00
Total hores	50,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	20,00
Estudi i treball autònom	70,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	10,00
Total hores	100,00

METODOLOGIA DOCENT

En les classes teòriques s'expliquen els conceptes i posicions principals sobre cadascun dels temes a tractar. En el seu cas, el professor indicarà les lectures complementàries que estime pertinents per a facilitar la comprensió. Si el professor ho estima convenient, i depenent del nombre d'alumnes matricu-lats, pot optar-se perquè els alumnes exposen en classe les seues reflexions, en format de memòria ordenada, sobre les qüestions exposades pel professor en classes anteriors. En les classes pràctiques es pretén discutir i aplicar les nocions exposades en les classes teòriques mitjançant exercicis, textos d'autors i/o d'episodis concrets relacionats amb els temes de l'assignatura. Es poden organitzar també exposicions



orals per part dels alumnes, sobre lectures convingudes.

AVALUACIÓ

Prova escrita sobre el temari discutit en les classes teòriques i pràctiques. Pot constar de respostes llargues, de respostes curtes, o d'una combinació d'ambdós tipus.

La actitud en classe, participació activa en els grups de discussió, en la realització del exercicis de les classes pràctiques, etc., podria incrementar la puntuació final fins a un 10% de la nota total.

La realització fraudulenta de proves d'avaluació i el plagi en treballs d'avaluació seran considerats conforme al Reglament d'avaluació i qualificació de la UV (ACGUV 108/2017) i al Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentes (ACGUV 123/2020).

L'ús de tecnologies (inclosa IA), que no siga prèvia i expressament autoritzat pel professorat, per a confeccionar materials d'avaluació, permetrà que aquests no siguen considerats com d'autoria pròpia i seran tractats segons la reglamentació vigent i el Codi de Convivència i Bones Pràctiques de la UV (ACGUV 300/2023, DOGV, núm. 9747/18.12.2023).

BIBLIOGRAFIA

- Antón, A. & Casañ, P. (1998). Lógica matemática (I) y (II). Lógica de enunciados. Valencia: NAU Llibres.
- Badesa, C., Jané, I. & Jansan, R. (2007). Elementos de Lógica Formal. Barcelona: Ariel.
- Bordes, M. (2011). Las trampas de Circe: falacias lógicas y argumentación informal. Madrid: Cátedra.
- Copi, I. (1990). Introducción a la lógica. Buenos Aires: EUDEBA.
- Deaño, A. (1996). Introducción a la Lógica Formal. Madrid: Alianza.
- Falguera, J. & Martínez, C. (1999). Lógica clásica de primer orden. Estrategias de deducción, formalización y evaluación semántica. Madrid: Trotta.
- García, C. (1993). El arte de la lógica. Madrid: Tecnos. -Garrido, M. (2001). Lógica simbólica. Madrid: Tecnos.
- Lo Cascio, V. (1998). Gramática de la argumentación: estrategias y estructuras. Madrid: Alianza.
- Neblett, W. (1989). La lógica de Sherlock Holmes. Barcelona: La Magrana.
- Olivé, L. (1995). Racionalidad epistémica. Madrid: Trotta.
- Perelman, Ch. & Olbretchs-Tyteca, L. (1994). Tratado de la argumentación. Madrid: Gredos.
- Pizarro, F. (1997). Aprender a razonar. Madrid: Alambra Longman.
- Plantin, C. (1998). La argumentación. Barcelona: Ariel.
- Prior, A. (1976). Historia de la Lógica. Madrid: Tecnos.



- Vega, L. (2013). La fauna de las falacias. Madrid: Trotta.
- Vega, L. & Olmos, P. (ed.) (2011). Compendio de Lógica, Argumentación y Retórica. Madrid: Trotta.
- Weston, T. (1994). Las claves de la argumentación. Barcelona: Ariel.

- Bentham, J. (1990). Falacias políticas. Madrid: Centro de Estudios Constitucionales.
- Howell, T. & Kemp, G. (2015). Critical Thinking: A Concise Guide. New York: Routledge.
- Feldman, R. (2014). Reason and Argument. New Jersey: Pearson Education. -Fisher, A. (2011). Critical Thinking: An Introduction. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hanscomb, S. (2017). Critical Thinking: The Basics. New York: Routledge.
- Hare, R. (1999). Ordenando la ética. Una clasificación de las teorías éticas. Barcelona: Ariel.
- Kahneman, D. (2013). Pensar rápido, pensar despacio. Westminster: Debolsillo.
- Macknik, S. & Martínez-Conde, S. (2013). Los engaños de la mente. Cómo los trucos de magia desvelan el funcionamiento del cerebro. Barcelona: Destino.
- Mercier, H. & Sperber, D. (2017). The Enigma of Reason. Harvard: University Press.
- Mill, J. (2001). Sobre la libertad. Madrid: Alianza.
- Popper, K. (1992). La sociedad abierta y sus enemigos. Barcelona: Planeta-Agostini.
- Shermer, M. (2008). Por qué creemos en cosas raras. Barcelona: ALBA.
- Russell, B. (1996). Ensayos filosóficos. Madrid: Alianza.
- Yanofsky, N. (2013). The outer limits of reason. Cambridge: MIT Press.